

UGASI SVJETLA

NAKLADNIK

Poetika j.d.o.o.

Božidara Rašice 1, Zagreb

www.poetika.eu

ZA NAKLADNIKA

Katarina Uskoković

UREDNIK

Davor Uskoković

PRIJEVOD

Ana Briški Đurđevac

LEKTURA

Mira Pavlica

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Beker

PRIPREMA NASLOVNICE

Studio 2M

TISAK

Znanje d.o.o.

Zagreb, kolovoz 2025.

NASLOV IZVORNIKA

Lights Out

Copyright © 2024 by Navessa Allen

Translation rights arranged by the Sandra Dijkstra Literary Agency

All Rights Reserved.

© za hrvatsko izdanje Poetika j.d.o.o., 2025.

Sva prava pridržana. Ova je knjiga zaštićena autorskim pravima i ne smije se ni djelomično reproducirati, pohraniti u sustavu za reproduciranje, niti prenositi u bilo kojem obliku i na bilo koji način bez pisanog dopuštenja izdavača.

ISBN 978-953-8481-36-9

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001274487.

NAVESSA ALLEN

UGASI
SVJETLA

POETIKA

UPOZORENJA ZA ČITATELJE

Ugasi svjetla je mračna romansa koja uključuje uznemiravanje, zlostavljanje i druge teške teme. Upozoravamo čitatelje na iduće vrste sadržaja:

*Seksualno eksplicitni razgovori i prizori
(uključujući analnu igru)*

Alkohol

Spominjanje silovanja

Zlostavljanje djece (sjećanja)

Sadržaj vezan za bolnice

Krvavi prizori (u bolničkom okruženju)

Razgovor o mentalnom zdravlju

*Spominjanje serijskih ubojica
i njihovih zločina*

Ograničeni opisi masovnih pucnjava

Uhođenje/voajerizam

Napad na privatnost

Provala u kuću

Skrivene kamere

Hakiranje

Krađa

Nenamjerni kanibalizam (sjećanje)

Smrt

Automobilska nesreća (sjećanje)

Opis nasilne smrti (sjećanje)

Smrt roditelja

Davljenje

Noževi

Pištoљи

Igra strahom

Primitivni nagoni

Maske

Upitno slaganje i pristanak

*Za one dovoljno hrabre
da hodaju po rubu*

1

ALY

NOVOJ CURI NIJE BAŠ NAJBOLJE IŠLO. Kad sam ušla u sobu za odmor, ugledala sam je sklopčanu na jednom od jeftinih plastičnih stolaca, kako zuri uprazno. Kuta joj je bila zgužvana, neuredna punda klizila joj je s glave, a plavi pramenovi stršali, kao da je čupala kosu. Ispod fluorescentnih žarulja koža joj je izgledala voštano i blijedo.

Druge dvije medicinske sestre u sobi za odmor, oprezno su je zaobilazile i nervozno pogledavale, kao da se boje da će se izbljupati ili onesvijestiti. Ili, još gore, dati otkaz, kao mnoge prije nje.

Nema šanse.

Bila nam je potrebna. Ne mogu više odrađivati smjene od petnaest sati, jednu za drugom, jer ću pregorjeti.

Duboko sam udahnula, prišla joj i čučnula sa strane, tako da se mogu odmaknuti ako počne povraćati. Nije me ni primijetila. To nije bilo dobro.

“Hej. Brinley, je li tako?” upitala sam tihim, staloženim glasom. Tim sam se tonom inače obraćala bolesnoj djeci.

Trepnula je i okrenula se prema meni. Modre su joj oči bile staklaste i neusredotočene, kao da me ne vidi. Bila je na rubu šoka. Znala sam to; vidjela bih to gotovo u svakoj smjeni, kod barem jednog od svojih pacijenata.

Dovraga, stvarno će dati otkaz.

Lagano sam se okrenula ustranu, ne skrećući pogled s nje. "Pokrivač?"

Začuli su se koraci i znala sam da me netko poslušao, pa sam se opet okrenula prema novoj medicinskoj sestri, posvećujući joj punu pozornost. Od jednog sam kolege već čula sve tračeve o njoj. Brinley je navodno radila kao medicinska sestra već tri godine. Nedavno je stigla iz hitne službe u manjem okrugu i ovo joj je bio prvi posao u traumatološkoj bolnici.

Nekim bi ljudima sasvim dobro išlo u uobičajenim hitnim službama, no pukli bi kad bi stigli ovamo. Nalazili smo se u centru grada, metropole poznate po iznimno visokim stopama zločina. Ne bi prošla smjena, a da nismo vidjeli najgore od najgoreg: rane od noža, silovanje, rane od metaka, žrtve zlostavljanja, preživjele iz teških automobilskih nesreća i tome slično.

Večeras je bilo posebno gadno, čak i meni, iako sam se nagledala takvih sranja da me malo toga moglo uzrujati. Ali pridošlicama u traumi, poput Brinley, to je moglo biti nepodnošljivo, i u sebi sam opsovala što joj je ovo bila prva samostalna smjena.

Krajičkom oka ugledala sam pokrivač i dohvatila ga ne okrenuvši se. Omotala sam ga oko Brinleynih ramena. Krećući se poput stroja, trzavo i neskladno, uhvatila je krajeve i stisnula se ispod pokrivača.

"Njegova prsa", rekla je to tako tiho da sam jedva čula. "Cijela sredina trupa... nije je bilo."

Aha. Dakle, zapala ju je rana od sačmarice ispaljene iz blizine. Zapravo je nevjerojatno da je muškarac uopće bio živ kad je stigao, ali i neopisivo tužno jer u takvim slučajevima gotovo ništa nismo mogli poduzeti. Sačmarica mu je razderala srce, pluća i druge vitalne organe, a to se nije moglo preživjeti. Čula sam da je preminuo nedugo nakon prijma. Ako se Brinley

brinula za njega, vjerojatno je bila sva u krvi i nije čudo što je presvukla kutu. Kosa joj je još bila vlažna od tuša.

“Ništa nisi mogla učiniti”, rekla sam joj.

Šmrknula je i napokon usredotočila pogled na mene. “Znam, ali... *Bože*. Mislim da taj prizor nikad neću izbaciti iz glave.”

Ne brini. Sutra ćeš vidjeti još gori prizor, koji će zamijeniti ovaj, pomislila je moja mračna strana. Nešto takvo nikad ne bih izgovorila naglas.

“Jesu li ti rekli da imamo terapeute?” upitala sam.

Kimnula je. “Treći kat, zar ne?”

“Da. A kad si u noćnoj smjeni i moraš s nekim razgovarati, imamo liniju za pomoć dvadeset četiri sata dnevno.”

Istina, bolnica nas je tjerala da previše radimo, ali stvarno su se brinuli za mentalno zdravlje osoblja. Svakog dana nagledali bismo se više trauma nego vojnici na prvoj liniji fronte; stoga su stope posttraumatskog stresa i pregorijevanja bile doista visoke.

Redovito sam razgovarala s jednim od naših terapeuta. To me držalo više-manje pri zdravoj pameti, dok se oko nas urušavao zdravstveni sustav. Toliko je ljudi dalo otkaze da nam je već opasno nedostajalo osoblja.

“Nemam broj linije za pomoć”, rekla je Brinley. Jedna joj je suza kliznula niz obraz.

To je bilo dobro. Znala sam što ću sa suzama. Suze su značile da je počela procesuirati traumu i da prolazi rizik od šoka.

“U koji si ormarić spremila stvari?” upitala sam. “Idem po tvoj telefon pa ću ti unijeti broj.”

Dvadesetak minuta poslije bila je na nogama, obuhvativši dlanovima šalicu vrućeg čaja od kamilice. Upisala sam joj u telefon broj linije za pomoć, a ona je prestala drhtati i u obraze joj se vratilo malo boje. U sobi za odmor s nama je sada bila

samo jedna sestra, umjesto one dvije koje nisu bile od pomoći. Tanya, vitka crnkinja od kojih četrdeset pet godina, radila je u traumi duže no što je Brinley bila živa. Tanya mi je bila najdraža suradnica. Odlično je podnosila pritisak, lijepo se odnosila prema pacijentima i znala više o tretmanima za hitne slučajeve od većine liječnika s kojima smo radile.

Sad je stajala uz Brinley pokraj prozora, uhvativši je za rame i tiho joj govoreći. Slušala sam je s pola uha, skupljajući svoje i Brinleyne stvari. Znala sam da Tanya zna što treba reći da se Brinley lakše oporavi.

“Odlično si reagirala”, čula sam kako govori. “A to ti ne serem samo zato da se osjećaš bolje. Vidjela sam sestre s puno više iskustva, koje bi se smrznule tijekom ovakvih noći, ali ti si se pribrala i učinila ono što si morala.” Okrenula se prema meni. “Podrži me, Aly.”

Prebacila sam Brinleyinu torbu preko ramena i pridružila im se. “Ne laže”, rekla sam. “Stvarno si se dokazala. I totalno je normalno da se poslije raspadneš. Previše adrenalina, a i razine kortizola vjerojatno su ti podivljale. Ne moraš se sramiti što si upala u minijaturnu komu od stresa. Meni se to još uvijek događa, kad je posebno gadno.”

Brinley problijedi. “Mislila sam da je večeras bilo *posebno gadno*.”

Uh. Zeznula sam.

“Bilo je”, složila sam se. “Zapravo sam htjela reći da mene ovog puta nije zapalo ono najgore. Mislim da ste najgore prošle ti i Mallory.”

Drhtavo je uzdahnula. “Oh, u redu.”

Tanya se opet okrenula prema njoj. “Sad će te Aly odvesti kući. I njoj je završila smjena.”

Brinley pogleda nju pa mene. “Ali auto mi je tu.”

Tanya kimne. “Znam, ali mislimo da sad ne bi trebala voziti.”

Brinley je očito shvatila da je to mudra odluka. "Aha, vjerojatno imate pravo."

"Ne brini", rekla sam. "Provjerila sam tvoj raspored. Sutra smo obje u smjeni u isto vrijeme pa ću te ja voziti. Parkirala si na mjestu za zaposlenike?"

Kimnula je.

"No, autu se neće ništa dogoditi. Trebaš li nešto uzeti prije nego što krenemo?"

Namrštila se. "Mislim da ne."

Tanya joj je uzela šalicu iz ruke. "Onda brišite odavde dok još možete."

"*Hvala ti*", izgovorila sam bez glasa.

Tanya mi je zauzvrat kimnula.

Nije bilo neuobičajeno da te ulove i nagovore na još nekoliko sati, ako se predugo zadržiš nakon završetka smjene, jer je uvijek trebao još koji par ruku ili ljudi za stabilizaciju pacijenata. Brinley to sada ne bi podnijela, a ja sam već ostala četiri sata duže i bilo je vrijeme za polazak.

Povela sam Brinley prema stražnjem izlazu, da izbjegnemo neželjene susrete. Hodala je u tišini, no izgledala je mnogo bolje nego prije, što sam shvatila kao dobar znak.

"Živiš s nekim?" upitala sam.

"S dečkom", odgovorila je.

"Je li on kod kuće?" Ne bi mi bilo drago ostaviti je samu, ako nije.

Ona potvrdno kimne. "Jest. Poslala sam mu poruku na kraju smjene, prije no što sam sjela i... znaš već. Vidjela si."

"Razgovor pomaže", rekla sam. "Ako ti dečko nije previše gadljiv, možda ne bi bilo loše da mu kažeš što si noćas proživjela, da to izbaciš iz glave."

"Nisam sigurna", neodlučno je odgovorila.

"Ne moraš ići u detalje. Samo osnove. Upisala sam ti u

mobitel svoj broj, zajedno s brojem terapeuta, pa možeš i mene nazvati.”

U njezinom pogledu vidjelo se olakšanje. “Hvala ti. Mislim da on ne bi shvatio. Znaš već?”

Kimnula sam. Da, znam. Za razliku od Brinley, ja sam bila sama... uglavnom. No, čak i kad sam imala partnere, nisam s njima razgovarala o poslu. Nikad nisam ozbiljno ulazila u veze – previše sam se usredotočila na svoju karijeru – a razgovor o gadnom danu ili o tome koliko je teško izgubiti pacijenta, bio je nešto što se čuvalo za osobu koja ti je važna u životu. Najčešće sam se otvarala terapeutu ili drugim bolničarkama, a prema izrazu na Brinleynu licu bilo mi je jasno da će i ona tako postupiti. Civili – tako smo zvali ljude koji nisu bili u struci – često nisu shvaćali što prolazimo.

Putem kući razgovarale smo o opuštenijim temama, o najnovijoj seriji koju su svi gledali, pokušavajući zaboraviti noć koja je bila iza nas. Kad sam ostavila Brinley ispred njezine zgrade, sunce se počelo uzdizati iznad grada, odražavajući se na udaljenim neboderima i bojeći oblake sablasnim nijansama, od tamnoljubičaste boje novih modrica do arterijski crvene boje svježe krvi.

Bože, jutros sam stvarno morbidna, pomislila sam skrenuvši pogled s neba.

Previše sam vremena provela pokušavajući pomoći Brinley i nisam se suočila s vlastitom usranom noći. Jednog su tipa triput uboli nožem, a zatim je došla žena slomljena zapešća i krvava nosa, s mužem na čijem se licu mogla pročitati krivnja, dok ju je sprečavao da sama odgovori na pitanja. Dovezli su i dvogodišnjaka s tako jakim simptomima respiratornog sincicijskog virusa, da su ga morali helikopterom prevesti do dječje bolnice.

Najgori je bio beskućnik s ozeblinama. Ne zato što je bio ekstreman slučaj – ozeblina su bile relativno blage i nije ostao

bez nožnih prstiju – već zato što nitko iz moje smjene nije želio ući u njegovu sobu jer je strašno vonjao, i toliko su se glasno žalili da ih je vjerojatno čuo. To mi je istodobno slomilo srce i naljutilo me, pa sam ih poslala kvragu i sama se pobrinula za njega.

Takvi su me slučajeви sada opsjedali; ne oni posebno krvavi već oni tužni. Ostali bi mi u glavi. Gdje mu je obitelj? Traži li ga netko? A što je sa ženom koju suprug zlostavlja? Hoće li uspjeti pobjeći prije nego što joj opet naudi?

Vožnja kući prošla je u magli takvih misli i nisam se ni snašla, a već sam skretala na svoj prilaz. Ulica je još bila u mraku i kuću su mi osvjetljavali nizovi blistavih lampica. Iako je već bio drugi tjedan siječnja, neki od susjeda još nisu skinuli božićne ukrase, pa ni ja nisam žurila. Radosne iskre tih lampica u sumraku prije zore bile su upravo ono što mi je trebalo – nešto što će otjerati tamu iz moje glave.

Ugasila sam motor i izašla iz automobila. Moja kuća nije bila ništa posebno, malo dvosobno zdanje u relativno sigurnom susjedstvu, no bila je moja i bila sam vraški ponosna na trud što sam ga uložila da je sredim i ostavim na njoj trag svoje osobnosti. Oplata je bila antikna, blijedo-tirkizne boje, obrubi bijeli, a mali prednji trijem izgledao je svečano i privlačno zahvaljujući prazničnom otiraču i božićnom drvcu koje je iskrilo od šljokica i ukrasa.

I unutra je bilo veselo. Nisam imala bliske obitelji pa sam skretala pozornost s depresivne činjenice da svake godine praznike provodim sama ili na poslu, tako što bih ukrasila kuću od glave do repa u sezonski dekor.

Zatvorila sam vrata i skinula cipele, a kućom se zaorio glasni mijauk.

Dobro, nisam bila baš posve sama, imala sam Freda. Izgleda da je spavao na mojem krevetu kad sam ušla, jer je mijaukanje započelo u daljini i pojačavalo se dok je jurio prema meni, poput kola hitne pomoći što zavijaju niz autocestu.

Čovječe, stvarno je glasan kad je ljutit, pomislila sam. Nastavi li tako, najbliži će susjedi misliti da ga tučem.

“Bože dragi, Frede”, rekla sam kad je moj dugodlaki crno-bijeli mačak dojurio iza ugla. “Dobro si. Ovog puta kasnim samo nekoliko sati.”

Podigla sam ga na ruke, okrenula na leđa i zabila lice u njegov krzneni trbuh. Moja majka nazivala je to “krznenom terapijom”. Vratila bi se kući nakon napornog radnog dana i, prije nego što bi pozdravila tatu ili mene, odjurila bi do mačke i mazila je dok se ne bi počela otimati. Od toga bi se uvijek osjećala bolje pa sam i ja radila isto s Fredom, otkako mi se pojavio na dvorištu, kao napola utopljeni mačić koji je plakao, moleći da mu pružim sklonište od oluje. Ne znam je li zato što je bio tako malen kad sam to počela raditi, no prilično je dobro podnosio krznenu terapiju – preo bi i šapama mi gnječio kosu.

Vjerojatno bih ljudima koji ne vole mačke izgledala kao luđakinja, no nije me briga. Takvim ljudima iz principa nisam vjerovala, pa se ionako neće naći u mojoj blizini i suditi mi.

Nauživala sam se terapije i spustila Freda, ali on je potrčao za mnom do moje sobe, kamo sam pošla da se presvučem. Iako bih nakon tako duge smjene trebala osjećati umor, bila sam potpuno budna. Vjerojatno zato što sam naučila kako zaspiti u tren oka, i uvijek bih našla mjesto da odrijemam na pet minuta čim bi mi se ukazala prilika. Bolnica je između ponoći i jedan sat bila neobično mirna pa sam odspavala cijeli sat. Tanya mi je rekla da je jedna od bolničarki s kata, kad je došla po uzorke za analizu – riječ je o zdravstvenim radnicima koji su radili na višim katovima na specijalističkim odjelima – spomenula kako je tiho, a to nas je ureklo. Medicinske sestre iz hitne dobro su znale da se takvo što nikad ne smije izgovoriti.

Istuširala sam se, presvukla u svoju najudobniju pidžamu, natočila veliku čašu bijelog vina i stisnula se uz Freda na kauču. Palo mi je na pamet da upalim TV i isključim se na neko

vrijeme, no kako nisam pogledala mobitel ni jednom tijekom svoje smjene, neodoljivo su me prizivale obavijesti s društvenih mreža.

Predala sam se, otvorila najdražu aplikaciju i počela listati. Našla sam očekivane snimke slatkih životinja koje izvode simpatične gluposti, ljudi koji se ponašaju kao idioti i upadaju u nevolje, priča o bivšima i mišićavih muškaraca koji poziraju ispred zrcala u teretani. No, najviše od svega bilo je navlakuša, pogotovo za one koji su se palili na muškarce pod maskama. Moja opsesija takvim tipovima započela je početkom jeseni, kad se razvio taj podžanr videa, zahvaljujući napaljenim knjigoljupcima i požudnim gledateljima poput mene.

Jednom sam rukom češkala Freda iza ušiju, a drugom marljivo *lajkala* snimke muškaraca odjevenih u renesansne kostime ili futurističke vojne odore, a bilo je i onih u kostimima iz horor filmova. No, među favorite bih spremila one s maskom duhova. Slinila sam i na one bez košulje, a kad bi dodali nož i malo lažne krvi, takve bih odmah zapratila.

Moj omiljeni kreator bio je korisnik s nadimkom Bezlični Čovjek, jer je imao sve što sam voljela: posebno izrađenu masku, potpuno drukčiju od drugih, koja je bila senzualna koliko i zastrašujuća, krasne mišiće, odličnu rasvjetu, izvrsnu glazbu i urođeni osjećaj za to kako privući gledatelje i natjerati nas da preklinjemo za još sadržaja. Imala sam cijeli dio posvećen njegovim videima; često sam im se vraćala i ponovo ih gledala, kad god bi mi zatrebalo nešto što će mi skrenuti pozornost nakon gadne smjene.

Kao što je bila ova večeras.

Iskapila sam posljednji gutljaj vina – dovraga, potpuno bih izgubila pojam o vremenu dok bih listala – i ustala da si dotočim još jednu rundu. Fred je skočio s kauča i sklupčao se u svojoj kućici pokraj TV-a, bilo mu je dosta maženja. Provjerila sam u kuhinji ima li hrane i vode – zdjelice su bile uglavnom

pune – i izlila ostatak boce u čašu. Kad je dovršim, bit će to pola popijene boce.

Da, uskoro ću biti pripita i umorna – barem sam se tome nadala. Iduća smjena započinje već za deset sati i očajnički mi je trebalo da nadoknadim san koji sam izgubila tijekom uobičajene praznične gužve u bolnici.

Sjela sam i pokrila se, a onda sam otvorila videe Bezličnog Čovjeka, kako sam ga nazvala. Bilo je teško odabrati koji mi je najdraži, no kad bi mi netko uperio pištolj u glavu i rekao da moram, bio bi to onaj u kojem se ispružio na kauču, bez majice, glave naslonjene na ruku. Cijeli je prizor bio preplavljen crvenom svjetlošću, a on je bio vidljiv samo od rebara. Koža mu je prekrivena tetovažama a mišići stegnuti, dok mu se ruka micala ritmičnim pokretom koji je dao naslutiti da drka, no nije bio toliko sugestivan da bi ga zabranili na platformi.

Dok sam ga promatrala, nisam znala u što bih pogledala. U to kako mu se biceps napinje sa svakim trzajem? Ili u to kako mu se prsa nadimaju kao da je na rubu svršavanja? Ili negdje izvan ekrana, gdje sam mogla zamišljati ruku koja pumpa napeti ud?

Video je započinjao tako što je zurio u strop. Pred kraj je okrenuo glavu, zagledavši se ravno u kameru i, premda sam znala da maska ne može imati izraz, činilo se kao da ga ova ima. Kao da mi one šuplje crne oči zure ravno u dušu, kao da ona nacerena usta dozivaju moje ime dok je svršavao. Video je završio nakon što je okrenuo glavu. Sramila sam se priznati koliko sam puta zaustavila snimku, trenutak prije no što bi se to dogodilo, tako da mogu još nekoliko trenutaka zuriti u one oči.

Kako bi izgledalo biti s njim u sobi dok snima? I biti ona na koju misli dok se miluje? Ili, još bolje, kako bi bilo jednog dana doći kući i zateći ga upravo na ovom kauču, dok me

čeka u mraku zamrljan krvlju, a svjetlost se odražava na čeliku njegova noža?

Ta me pomisao natjerala da zadrhtim od mješavine požude i straha. Željela sam to na način koji vjerojatno nije bio zdrav, no nakon svih grozota kojih sam se nagledala u traumi, te nakon mojih sjebanih tinejdžerskih godina, bilo je prirodno da mi je ukus skrenuo na tamniju stranu.

Možda će je Tyler nositi za mene, pomislila sam.

Da, Tyler. Tip s kojim sam se povremeno viđala, već gotovo godinu dana.

Skoro sam zaboravila na njega. Nije da ga je inače lako zaboraviti – bio je zgodan i pristojan u krevetu – no, kad bi na poslu postalo napeto, što se u posljednje vrijeme često događalo jer je u bolnici nedostajalo osoblja, izgubila bih se u tome.

Kad smo se posljednji put vidjeli? Sigurno prije Božića. To je značilo da mi je davno prošlo vrijeme za seks. Sutra mi je posljednja smjena ovog tjedna, a onda ću imati dva veličanstvena slobodna dana. Nema boljeg načina da ih provedem nego da se raširim ispod muškarca koji zna gdje je klitoris.

Iskapila sam vino, osjećajući se gotovo napušeno zbog mogućnosti da u stvarnosti doživim muškarca pod maskom. Žureći, da se ne bih predomislila, okinula sam snimku ekrana svojeg omiljenog videa i poslala ga Tyleru, zajedno s porukom.

Od petka imam dva slobodna dana. Hoćeš navratiti te večeri i ponijeti ovakvu masku? Vjeruj mi, bit će zanimljivo.

Njegov je odgovor stigao tek nekoliko sati nakon početka moje iduće smjene jer je, kad sam mu poslala poruku spavao, kao svaka normalna osoba.

Rastužila sam se pročitavši sljedeće riječi.

Dovraga, curo, još si živa? Mislio sam da me izbjegavaš. Prošla su dva mjeseca. Ne zanima me maska. Nisam za to, a ionako se viđam s nekim.

Dva mjeseca? Zar je uistinu toliko prošlo? Provjerila sam prethodne poruke i, sranje, stvarno je tako. Možda je vrijeme da rezerviram sat terapije i zatražim savjet za to kako naći ravnotežu između privatnog života i ovakvog posla.

Očito mi ne ide.